

4.3 Studerandevård

Målet med studerandevården i gymnasiet är att främja de studerandes lärande, hälsa och välbefinnande och värna om hela läroanstaltens välbefinnande och en sund och trygg studiemiljö. Studerandevården består av både gemensam och individuell studerandevård.

Studerandevården i gymnasiet omfattar studerandevård i enlighet med en läroplan som utbildningsanordnaren godkänt samt studerandevårdstjänster bestående av psykolog- och kuratorstjänster samt tjänster inom studerandehälsovården.

Studerandevården ska ordnas genom yrkesövergripande samarbete med bildningsväsendet och vård- och omsorgsväsendet så att den bildar en fungerande och sammanhängande helhet. I Närpes ansvarar bildningsväsendet för kurators- och psykologtjänster, medan vård- och omsorgsväsendet ansvarar för studerandehälsovård.

Studerandevården ska genomföras i samarbete med de studerande och deras vårdnadshavare och vid behov med andra samarbetsparter. Studerandevården angår alla som arbetar vid läroanstalten och alla anställda som ansvarar för studerandevårdstjänsterna.

Läroanstaltens personal bär det primära ansvaret för välbefinnandet inom läroanstalten.

Studerandevården i gymnasieutbildning för unga och planerna som anknyter till den regleras i lagen om elev- och studerandevård (1287/2013). I läroplanen används begreppen studerandevård istället för det i lagen om elev- och studerandevård använda begreppet elevhälsa.

4.3.1 Gemensam studerandevård

Den gemensamma studerandevården ska ingå i läroanstaltens verksamhetskultur och omfatta åtgärder som främjar de studerandes delaktighet, lärande, välbefinnande och hälsa. Det är också viktigt att främja och följa upp hela läroanstaltens välbefinnande och värna om en sund, trygg och tillgänglig studiemiljö. Läroanstaltens personal bär det primära ansvaret för välbefinnandet inom skolan.

Till den gemensamma studerandevården hör

- En trygg och hälsosam studiemiljö som är fri från hinder, såväl fysisk och psykisk som social trygghet
- Främjande av studerandenas och vårdnadshavarnas delaktighet

4.3.2 Individuell studerandevård

Målet med den individuella studerandevården är att följa upp och främja studerandenas hälsa, välbefinnande och studieförmåga som helhet. Det är också viktigt att garantera tidigt stöd och förebygga problem. Studerandenas individuella förutsättningar, resurser och behov beaktas när studerandevårdsstödet planeras.

4.3.2.1 Studerandevårdens tjänster

Med individuell studerandevård avses studerandevårdstjänster, d.v.s. studerandehälsovårds-, psykolog- och kuratorstjänster som ges studerande samt yrkesövergripande studerandevård som gäller en enskild studerande.

Tjänsterna ska vara lätt tillgängliga för studerandena samt ordnas inom lagstadgad tid. En studerande har rätt till ett personligt samtal med kurator eller psykolog inom sju arbetsdagar efter begäran, i brådskande fall samma eller följande dag (endera kurator eller psykolog duger). En yrkesperson avgör vad som är brådskande. Det ska på alla stadier vara möjligt att vid behov besöka hälsovårdaren utan tidsbeställning.

De hälsoundersökningar som genomförs inom studerandehälsovården och andra återkommande kontroller är en del av den individuella studerandevården. Sammanställningarna av dem ger information som också kan användas inom den gemensamma studerandevården.

4.3.2.2 Initiering av ärende

Om en anställd vid läroanstalten eller inom studerandevården bedömer att det behövs psykolog- eller kuratorstjänster inom studerandevården för att förebygga eller övervinna studiesvårigheter eller sociala eller psykiska svårigheter hos en studerande ska den anställde tillsammans med den studerande utan dröjsmål kontakta elevvårdens psykolog eller kurator och lämna de uppgifter som den anställde känner till och som behövs för bedömning av behovet av stöd. Om det inte är möjligt att göra detta tillsammans ska studerande informeras och ges möjlighet till samtal.

Också andra som i sin yrkesuppgift får veta att en studerande behöver stöd får ta kontakt trots sekretess.

4.3.2.3 Samtycke

Individuell studerandevård förutsätter alltid studerandes och vid behov vårdnadshavarens samtycke.

Vårdnadshavarna kan aldrig förbjuda en minderårig att anlita elevvårdstjänster. Studerande kan förbjuda att vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare deltar i behandlingen av ett studerandevårdsärende eller får sekretessbelagda elevhälsoupplýsningar om det

- finns vägande skäl med tanke på sakens natur
- studerande förstår förbudets betydelse
- det inte klart strider mot studerandes egna intressen.

Bedömningen av huruvida det strider mot studerandes intressen görs av en yrkesperson inom studerandevården. Bestämmelser om sekretess och överlämnande av uppgifter följs i studerandevårdsarbetet.

När en sektorsövergripande expertgrupp som tillsatts för att stödja en enskild studerande behandlar ett ärende ska behandlingen basera sig på samtycke av studerande, eller om han eller hon inte har förutsättningar att bedöma betydelsen av sitt samtycke, på samtycke av vårdnadshavaren. Samtycke måste vara specifikt, frivilligt och givet med vetskap om vad det innebär. Med specifikt skriftligt samtycke av studerande eller vårdnadshavaren får behövliga samarbetsparter inom elevvården eller närstående till studerande delta i behandlingen av ärendet. Medlemmarna i gruppen har dessutom rätt att be behövliga experter om råd i studerandes ärende och för experterna i detta syfte röja sekretessbelagda uppgifter (19 § lag om elev- och studerandevård, 1287/2013). Kraven för att röja uppgifter är enligt 26 § lagen om offentlighet i myndigheters verksamhet (621/1999).

4.3.2.4 Studerandevårdens journaler och register

Studerandehälsovårdspersonalen och psykologerna ska på föreskrivet sätt anteckna det individuella studerandevårdsarbetet i en patientjournal och andra journalhandlingar. På motsvarande sätt ska kuratorerna inom studerandevården anteckna klientuppgifterna i en klientjournal.

Behandlingen av en enskild studerandes ärende i en expertgrupp ska dokumenteras i en studerandevårdsjournal. Den ansvariga i gruppen ska i studerandevårdsjournalen anteckna de uppgifter som är nödvändiga för att ordna och genomföra den individuella studerandevården. Anteckningarna kan också göras av andra medlemmar i expertgruppen. Journalen ska föras i fortlöpande och kronologisk form. Närmare angående vilka uppgifter journalen ska innehålla stadgas i 20 § i lagen om elev- och studerandevård (1287/2013).

Om uppgifter i en studerandevårdsjournal lämnas ut till en utomstående, antecknas det i handlingen dessutom vilka uppgifter som lämnats ut, till vem och på vilka grunder.

Studerandevårdsjournaler och övriga dokument som man inom studerandevården upprättat eller erhållit angående enskilda studerande införs i studerandevårdsregistret. Utbildningsanordnaren ansvarar för behandlingen av personuppgifter och upprätthåller ifrågasvarande register. Uppgifter som införts i studerandevårdsregistret och som gäller en enskild studerande eller någon annan enskild person är sekretessbelagda. Uppgifter i studerandevårdsregistret får inte användas för andra ändamål än för anordnande och genomförande av den aktuella individuellt inriktade studerandevårdstjänsten, om inte annat föreskrivs i lag. Den som fattar administrativa beslut borde inte ha direkt tillgång till registret

och uppgifter från studerandevården kan bara användas i andra sammanhang om de lämnats ut med stöd av rätt sekretessbestämmelser.

4.3.2.5 Sekretess

Trots sekretessbestämmelserna har de som deltar i anordnandet och genomförandet av individuell studerandevård för en studerande rätt att av varandra få och till varandra och den myndighet som ansvarar för studerandevården lämna ut sådana uppgifter som är nödvändiga för att den individuella studerandevården ska kunna ordnas och genomföras (23 § lag om elev- och studerandevård, 1287/2013).

Utan hinder av vad som särskilt bestäms om tystnadsplikt enligt Gymnasielagen (32 § 1998/629) får undervisningspersonal samt de personer som svarar för studerandevården ge varandra samt de myndigheter som svarar för utbildningen sådana uppgifter som är nödvändiga för att studierna skall kunna ordnas på ett ändamålsenligt sätt.

Den som lämnar ut information måste överväga om det handlar om information som är nödvändig för att garantera studerandes eller de övriga studerandenas säkerhet. Informationen kan till exempel gälla en sjukdom som studerande har som måste beaktas i undervisningssituationerna. Även om det finns en lagstadgad grund för att lämna ut information är det, med tanke på samarbetet och förtroendet, alltid bäst att i första hand be om studerandes eller vårdnadshavarens samtycke för att lämna ut sekretessbelagda uppgifter.

Om en studerande övergår till undervisning eller utbildning som ordnas av en annan utbildningsanordnare, ska den tidigare utbildningsanordnaren begära samtycke av studerande eller vid behov av studerandes vårdnadshavare till att sådana sekretessbelagda uppgifter i studerandevårdens klientregister som behövs för studerandevårdens kontinuitet får överlämnas till den nya utbildningsanordnaren. Däremot ska uppgifter som är nödvändiga med tanke på ordnandet av undervisningen, trots sekretessbestämmelserna och utan dröjsmål, överlämnas till den nya anordnaren av gymnasieutbildning eller yrkesutbildning (23 § lag om elev- och studerandevård, 1287/2013). Motsvarande uppgifter kan också ges på den nya utbildningsanordnarens begäran.

4.3.3 STUDERANDEVÅRDEN I NÄRPES

Lokala mål för studerandevården i Närpes:

- ➔ Stödja det allmänna och individuella välbefinnandet
- ➔ Skapa en sund, trygg och säker inlärningsmiljö
- ➔ Främja den psykiska hälsan och förebygga marginalisering
- ➔ Främja välbefinnandet inom läroanstalten
- ➔ Stödja inläring

Studerandevården hör till alla som arbetar i skolan och alla som ansvarar för studerandevårdstjänsterna. Läroanstaltens personal bär det primära ansvaret för välbefinnandet i läroanstalten.

4.3.3.1 Tillvägagångssätt inom studerandevården

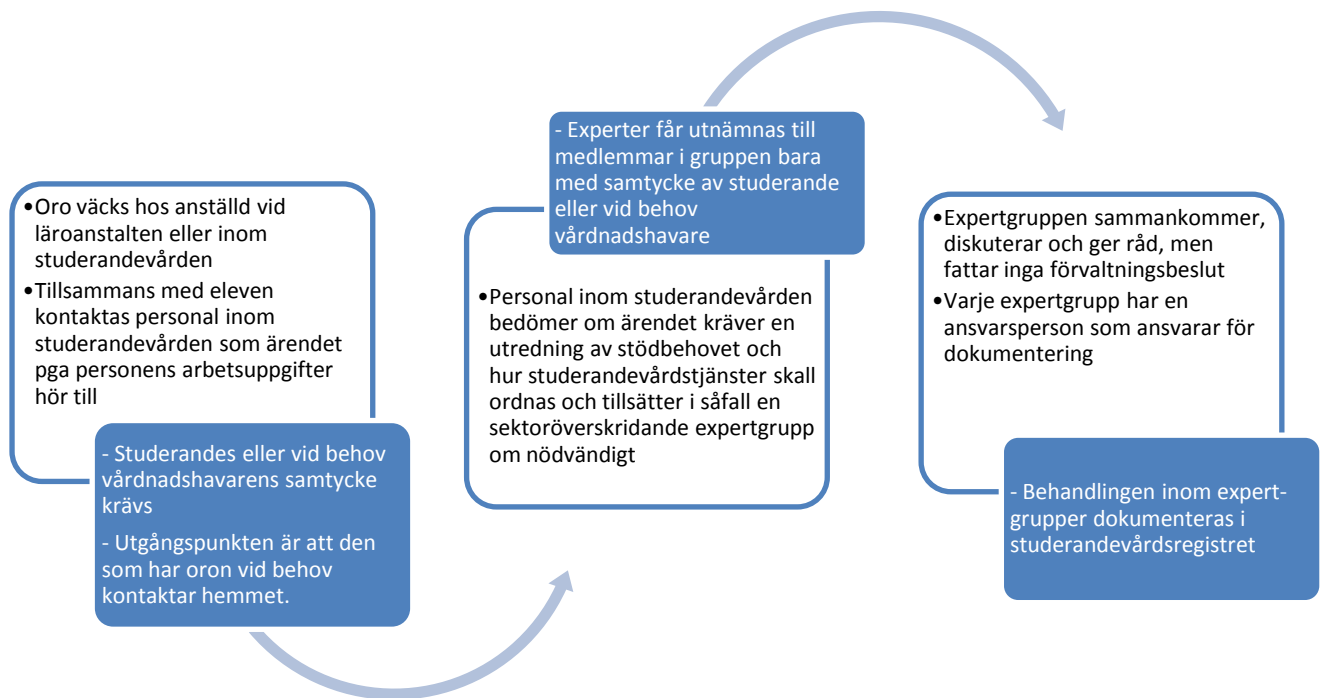
Studerandevård verkställs främst som förebyggande verksamhet med generell inriktning som stöder hela läroanstalten. Till den gemensamma studerandevården hör att följa upp, utvärdera och utveckla välbefinnandet i läroanstalten. För den övergripande gemensamma studerandevården som helhet ansvarar styrgrupp för Närpes stads elevvård. Dessutom har respektive läroanstalt en egen studerandevårdsgrupp som ansvarar för den enskilda läroanstaltens gemensamma studerandevård. Den enskilda läroanstaltens gemensamma studerandevård och tillvägagångssätt inom denna beskrivs närmare i studerandevårdsplan för läroanstalten.

Dessutom har studerandena rätt till individuellt inriktad studerandevård som enligt lagen om elev- och studerandevård innebär:

- Studerandehälsovårdstjänster
- Psykolog- och kuratorstjänster
- Sektoröverskridande individuellt inriktade insatser (genomförs av en sektoröverskridande expertgrupp)

De lagstadgade psykolog- och kuratorstjänsterna anordnas av Närpes stads bildningsväsende. I samarbete med Närpes stads vård- och omsorgsväsende har de studerande tillgång till studerandehälsovård och – läkare. En studerande har avgiftsfritt rätt att få sådan studerandevård som han eller hon behöver för att kunna delta i undervisningen. Studerandehälsovården är avgiftsfri för de studerande med undantag för läkartjänster för studerande över 18 år.

Förfaringssätt vid individuell studerandevård:

4.3.3.2 Barnskyddet

Förfaringssättet som beskrivs i figuren ovan gäller **inte** i de fall anställd vid läroanstalten eller inom studerandevården får vetskap om att

- ett barn vars behov av vård och omsorg,
- omständigheter som äventyrar barnets utveckling eller
- barnets eget beteende

förutsätter att behovet av barnskydd utreds. I dylika fall är personal skyldig att utan dröjsmål och trots sekretessbestämmelserna göra en barnskyddsanmälan till det organ som ansvarar för socialvården i kommunen (25 §, barnskyddslagen, 417/2007). Alternativt kan en anmälningsskyldig göra tillsammans med barnet eller barnets förälder en begäran om bedömning av behovet av barnskydd.

Anställda inom undervisningsväsendet är även skyldiga trots sekretessbestämmelserna att göra en anmälan direkt till polisen, när de pga omständigheter som de har fått kännedom om i sin uppgift har skäl att misstänka att ett barn utsatts för en gärning som är straffbar enligt 20 kapitel i strafflagen, bl.a. våldtäkt, tvingande till sexuell handling, sexuellt utnyttjande av barn, lockande av barn i sexuella syften mm. Vårdnadshavare skall inte kontaktas i ovannämnda fall.

Vid misstanke om misshandel görs en anmälan till barnskyddsmyndigheterna, vilka framställer en begäran om undersökning av polisen. Vårdnadshavare skall inte kontaktas i ovannämnda fall.

4.3.3.3 Sambandet med välfärdsplanen för barn och unga

Enligt barnskyddslagen (417/2007) skall varje kommun ha en plan för hur man skall främja barns och ungas välfärd samt hur man skall ordna och utveckla barnskyddet. Planen skall godkännas av fullmäktige och ses över vart fjärde år. Inom Kustösterbottens samkommun för social- och hälsovård (K5) uppgjordes 2009 en plan för skydd av barn. *Planen för barns och ungas välmående inom K5* http://kviisi.fi/images/stories/dokument/Plan_fr_barns_och_ungas_vlmende.pdf) sträcker sig från 2010-2013, en uppdatering av planen är under arbete och färdigställs troligtvis hösten 2014. I samband med uppdateringen tas elevvården i Närpes, som beskrivs i föreliggande kapitel, i beaktande.

4.3.3.4 Studerandevårdsgrupp

Utbildningsanordnaren tillsätter en styrgrupp för Närpes stads elevvård, vilken även omfattar studerandevården, och en studerandevårdsgrupp för gymnasiet.

Ärenden som gäller en enskild studerande behandlas i en expertgrupp som tillsätts från fall till fall. Alla tre grupper har sina egna uppgifter och en sammansättning som bestäms utgående från uppgifterna.

Samtliga grupper är yrkesövergripande, vilket innebär att grupperna utöver undervisningspersonal också ska ha medlemmar som företräder studerandehälsovården samt psykolog och kuratorstjänster i enlighet med vad ärendet som behandlas förutsätter.

Organiseringen i Närpes beskrivs schematiskt i nedanstående bild.

ORGANISERING AV STUDERANDEVÅRDEN I NÄRPES

STYRGRUPP FÖR NÄRPES STADS ELEVVÅRD

- Ansvarar för planering, styrning och utvärdering av utbildningsanordnarens elev- och studerandevård som helhet och följer upp läroplanen.
- Sektoröverskridande
- Består av bildningsdirektör, skolkurator, skolpsykolog, skolhälsovårdare, specialbarntädgårdslärare, NSPC:s handledare, hälsovårdare från barnrådgivningen, socialarbetare. Övriga sakkunniga kallas vid behov.

STUDERANDEVÅRDSGRUPP

- Gruppens viktigaste uppgift är att främja välbefinnande och säkerhet i läroanstalten och att genomföra och utveckla övrig generell inriktad studerandevård. Gruppen ansvarar för planering, utveckling, genomförande och utvärdering av studerandevården vid den enskilda läroanstalten. Närmare beskrivning av genomförandet står i läroanstaltens egen studerandevårdsplan.
- Leds av läroanstaltens rektor och gruppens sammansättning fastslås årligen i skolans läsårsplan. Skolkurator, skolhälsovårdare kallas till minst 1 möte/läsår. Studerandevårdsgruppen kan vid behov höra även övriga sakkunniga.
- Studerandevårdsgruppen sammankallas 2-3 gånger per läsår. Läroanstalten ansvarar för dokumentering i form av icke-offentliga protokoll.
- Återkoppling från läroanstaltens studerandevårdsgrupp till den övergripande styrgruppen för elevvård sker genom att studerandevårdspersonal för vidare sammanfattning från mötena.
- Behandlar **inga** ärenden gällande enskilda studerande.

EXPERTGRUPPER

- Tillsätts vid behov och alltid utgående från samtycke av studerande eller vid behov vårdnadshavaren
- Utreder behovet av stöd och hur studerandevårdstjänster ska ordnas för en enskild studerande
- Gruppens yrkesövergripande sammansättning bestäms från fall till fall och utgående från respektive studerandes behov och samtycke
- Utser inom sig en ansvarsperson som även ansvarar för dokumentationen i studerandevårdsjournalen.
- För att utse experter till medlemmar i gruppen och för att andra samarbetspartner eller närstående till studerande ska få delta i arbetet i gruppen förutsätts studerandes eller vid behov vårdnadshavarens specifika skriftliga samtycke.

ÖVRIGA GRUPPER

- ➔ Övergångsteam: övergången mellan utbildningsstadierna främjas genom övergångsteamet ”nian”, övergången årskurs nio till andra stadiet. Närmare beskrivning av övergångsteamets funktion finns i Närpes stads pedagogiska handbok.
- ➔ Övriga sektoröverskridande grupper i läroanstalten hör **inte** till studerandevården och omfattas inte av den nya lagen, exempelvis grupper som utreder mobbning.

3.5 Läroanstaltens studerandevårdsplan

Gymnasiet gör upp en studerandevårdsplan i enlighet med lagen om elev- och studerandevård (1287/2013) samt de bestämmelser om innehållet som definieras i grunderna för läroplanen i gymnasieutbildning för unga. Styrgruppen för Närpes stads elevvård ger en grund för studerandevårdsplanen som innehåller delar som gymnasiet själv definierar närmare.

Planen utarbetas i samverkan med läroanstaltens personal, de studerande och de minderåriga studerandes vårdnadshavare. Utbildningsanordnaren ska följa upp genomförandet av läroanstaltens studerandevårdsplan. Studerandevårdsplanen innefattar

- 1) det totala behovet av studerandevård och tillgängliga studerandevårdstjänster,
- 2) gemensam studerandevård och tillvägagångssätt,
- 3) ordnandet av individuell studerandevård,
- 4) ordnandet av samarbete mellan studerandevården, studerande och deras vårdnadshavare,
- 5) genomförande och uppföljning av studerandevårdsplanen.